

Pri príležitosti konania celoslovenskej akcie *“Týždeň vedy a techniky na Slovensku 2017“* v dňoch 06.-12.11.2017 (ďalej len „TVT“), organizovanej *Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky*, v spolupráci s *Centrom vedecko-technických informácií SR* a *Národným centrom pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti*, sa opäť ako každoročne, aj na *Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove* (ďalej len „GTF“) konali aktivity s cieľom prezentovať a popularizovať poznatky vedy a vzbudiť záujem mladých ľudí k hlbšiemu štúdiu vedeckých teologických, religionistických a probačno-mediačných disciplín.

TVT 2017 priniesol v rámci Slovenska množstvo sprievodných podujatí počas celého roka 2017. Na týchto sprievodných podujatiach sa GTF podieľala ôsmimi aktivitami.

Prvá aktivita:

»Beseda s moderátorom Európy 2«. Vo štvrtok 26. októbra 2017 na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove diskutoval so študentmi moderátor rádia Európa 2 – Vlado Varecha. Ten sa prišiel podeliť o zaujímavosti zo svojho osobného i profesionálneho života a odpovedať na otázky zvedavých študentov.

Moderátorka podujatia, študentka Mária Kollarčíková, stručne uviedla host'a a začala živú diskusiu. Všetci prítomní tak mali možnosť položiť moderátorovi otázku a dozvedieť sa niečo o jeho živote, ale aj o tom, ako to chodí v mediálnom svete. Vladimír „Láďo“ Varecha je rodákom z neďalekých Lipian, s týmto krajom ho mnohé spája a hoci na to nemá už toľko priestoru, rád sa na východ vracia. S úsmevom si zaspomínal na študentské časy. V pozícii študenta si nikdy nevedel dobre predstaviť budúcnosť a k svojej aktuálnej práci sa dostal skôr zhodou rôznych okolností. Aktuálne v Európe 2 moderuje rannú show Wake Up! a svoju prácu si pochvaľuje: *„Na mojej práci ma baví tá rôznorodosť. To, že každý deň je iný. Niekedy človek nevie, čo mu pracovný deň prinesie. Každý deň prináša rôzne zábavné situácie, človek si môže do istej miery robiť, čo chce a baviť sa. Keď môže človek baviť aj iných ľudí, tak je to o to lepšie a krajšie.“*

Viacerých zaujímalo, ako sa východniar dokázal zbaviť prízvuku a teraz môže bez problémov pracovať v rozhlase: *„Nemám pocit, že by zbavovanie sa prízvuku stálo veľa práce. Jednoducho je potrebné dať si pozor, sústrediť sa a potom to akosi ide. Už keď sa dostanete do toho prostredia, na pracovisko, kde ľudia nemajú prízvuk, nalepí sa to aj na vás a dávate si viac pozor. Keď prídem na východné Slovensko, môj prízvuk je rýchlo naspäť a keď sa vrátim do Bratislavy, trvá mi asi pol dňa, kým sa ho znovu zbavím.“*

Redakcii Unipo Pressu tiež prezradil, či by ho lákala práca v televízii: *„Áno, práca v telke ma aj láka. Na druhej strane, v rádiu môžem byť sám sebou, môžem byť viac uvoľnený. Prácu v rozhlase by som asi iba tak nemenil. Má svoje veľké výhody. Zvlášť v rádiu, v ktorom som teraz, som výnimočne spokojný. Ale televíziu by som chcel vyskúšať, tak možno časom.“*

Všetkým čitateľom odkazuje: *„Chodte si za svojimi snami a bavte sa popritom. Ak budete plniť svoje sny a budete plniť aj sny ostatných ľudí, bude to perfektné.“*

(Gabriel Paľa)

Druhá aktivita:

»Skvostné ornamenty majstra Kostelníčka na Gréckokatolíckej teologickej fakulte«. V pondelok 6. novembra 2017 sa v priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty uskutočnila vernisáž výstavy *Slovenský ornament majstra Kostelníčka*. Výstava realizovaná v spolupráci so súkromným etnografickým múzeom Humno v Košiciach a s odborom regionalistiky MO MS v Košiciach potrvávala do polovice decembra 2017. Otvoril ju dekan fakulty Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. za účasti približne 100 návštevníkov z radov študentov i zamestnancov fakulty. Vo svojom slávnostnom príhovore ocenil nielen obdivuhodné dielo vystavovaného akademického maliara, ale vyzdvihol aj záslužnú činnosť a bohaté rôznorodé aktivity autorky a kurátorky výstavy PhDr. Gabriely Čiasnohovej, bez zanietenosti ktorej by sotva tohto umelca kultúrna verejnosť dnes ešte poznala. K spestreniu programu a zvýrazneniu výnimočného rázu akcie prispel prekrásny spev duchovných piesní v podaní Zboru sv. Romana Sladkopevca pod vedením Mgr. Tomáša Pecucha.

PhDr. Gabriela Čiasnohová, dlhoročná propagátorka slovenského ornamentu a osobnosti majstra Kostelníčka, porozprávala prítomným o svojej ceste k jeho ornamentu a o svojich súčasných proornamentálnych aktivitách. Prostredníctvom DVD z vlastnej dielne im priblížila krátky, ale plodný život umelca a predstavila 16 ukážkových listov jeho Slovenskej ornamentiky z roku 1927 a všetky vystavované reprodukcie.

Prítomní tak mali možnosť obdivovať ornamentami dekorované štátotvorné dokumenty (Pittsburská dohoda a Martinská deklarácia slovenského národa), text československej hymny, modlitby, série pohľadníc vydávané pri rôznych významných spoločenských jubileách (Svätováclavské milénium 929 – 1929, Pribinove slávnosti v Nitre 1933, XI. Vsesokolský slet v Praze), ako aj majstrov ornament v slovenských výšivkách, či na rôznych ozdobných predmetoch z porcelánu, keramiky, dreva a skla.

Význam a prínos prebiehajúcej putovnej výstavy spočíva v propagácii a možnosti oboznámiť mladých ľudí, poslucháčov fakulty, s dielom pozoruhodného slovenského zberateľa, zakladateľa, tvorcu a propagátora slovenskej ornamentiky. Spoznať skromného, ale vzdelaného a prácehtivého Slováka pochádzajúceho zo Spišskej Starej Vsi, ktorý nesmierne miloval svoj rodný kraj Zamagurie, svoju vlasť a oslavoval ich svojimi výtvormi. Spoznať autora, ktorý ľudovú tvorbu ornamentov povýšil na umenie.

Nech je však táto výstava zároveň príležitosťou pre nás vyplniť aspoň čiastočne biele miesta v širokej škále dejín slovenského národa. Nech je drobným splatením dlhu voči slovenskému kultúrnemu dedičstvu, ktoré si to svojou krásou, jedinečnosťou a hodnotou určite zaslúži.

(Valéria Varhoľová)

Tretia aktivita:

Dňa 10. novembra 2017 sa na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty uskutočnila pozvaná prednáška na tému *Notár ako súdny komisár v konaní o dedičstve*. Pozvaná prednáška bola špecificky určená pre 2. ročník magisterského štúdia *Probačná a mediačná práca*, ale aj pre ostatných záujemcov.

Prednášku viedol JUDr. Martin Selecký, notár (súdny komisár) z notárskeho úradu v Trebišove. Uvedená téma poslucháčom priblížila fungovanie notárstva na Slovensku,

postupnosť pri prejednaní dedičstva a spôsoby a možnosti dedenia. Zároveň bola často pertraktovaná téma zapojenia mediácie do konania o dedičstve, ako možný nový inovatívny prvok tohto druhu mimosporového konania.

Poslucháči sa dôkladne oboznámili s prejednávanou témou, obohatili si svoje vedomosti z občianskeho práva. Debata sa záverom niesla v duchu otázok a odpovedí smerom od študentov k prednášajúcemu. Uvedený typ prednášky znova prispel študentom Gréckokatolíckej teologickej fakulty, odboru Probačná a mediačná práca k praktickému priblíženiu jednotlivých odvetví, s ktorými by sa v pozícii mediátora mohli v budúcnosti stretnúť. Tento študijný odbor vysoko ocenil aj samotný prednášajúci JUDr. Martin Selecký. Prízvukoval väčšiu potrebu mediácie do civilného sporového či mimosporového poriadku za účelom rýchlosti, efektívnosti konania a v neposlednom rade potreby odbremenenia súdov.

(Gabriel Paľa)

Štvrtá aktivita:

»Média v kontexte evanjelizačných aktivít Katolíckej cirkvi«. V pondelok 13. novembra 2017 sa na pôde GTF konalo kolokvium, ktorého cieľom bolo predstaviť publikácie pedagógov v rámci projektu „*Média v kontexte evanjelizačných aktivít katolíckej cirkvi*“. Tie budú slúžiť ako učebnice pre študentov GTF študijného programu *Probačná a mediačná práca*. Zaujímavým sa javí zborník „*Aplikácia nových prístupov k človeku v kontexte mediačnej a probačnej práce*“, ktorý podáva ucelený pohľad na problematiku probačnej a mediačnej práce nielen v teoretickej, ale aj praktickej rovine. Študentom budú slúžiť taktiež dve učebnice „*Kompendium mediácie*“ a „*Kompendium probácie a mediácie (trestnej)*“. Prezentované boli aj zahraničné publikácie doc. ThDr. PeadDr. Ing. Gabriela Paľu, PhD., „*Globalization, evangelization, media*“ (v anglickom jazyku) a „*Etyka i wartości spolecenstwa medialnego*“ (v poľskom jazyku). Po predstavení publikácií nasledovala diskusia zúčastnených, ktorej výstupom bude kolektívna monografia na tému „*Súčasná spoločnosť- priestor zmien*“ (v anglickom jazyku) ako mimoprojektová publikácia, ale ako pridaná hodnota udržateľnosti projektu po jeho skončení.

(Gabriel Paľa)

Piata aktivita:

»Disputationes quodlibetales XXI«. Disputationes ... majú na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove už 21-ročnú históriu. Nadväzujú na starobylú akademickú tradíciu pochádzajúcu z čias univerzitného pôsobenia sv. Tomáša Akvinského. Disputationes quodlibetales XXI. s podnázvom témy „*Dôstojnosť človeka a jeho budúcnosť II*“ sa dňa 24. novembra 2017 zameriavalo na reflexiu chápania človeka v súčasnom filozofickom a teologickom diskurze. Táto konferencia bola voľným pokračovaním predchádzajúceho Disputationes quodlibetales XX. Účastníci sa zamerali na témy, ktoré reflektovali otázku religiozity, sociálnej etiky a filozofie náboženstva. V súčasnej dobe je otázka dôstojnosti človeka opäť aktuálnou témou, vzhľadom k novým posunom vo vede a ekonomických možnostiach, ktoré môžu človeku slúžiť, ale svojimi možnosťami aj prekryvať otázku zmysluplnej existencie.

(Radovan Šoltés)

Šiesta aktivita:

»Július Andrásy na akademickej pôde«. To, že Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove ponúka študentom široký diapazón poznania, mali možnosť študenti zakúsiť pri ďalšej z pozvaných prednášok. Tá, ktorá sa uskutočnila 30. novembra 2017, priblížila život jedného z najznámejších postáv Uhorska – Júliusa (Gyulu) Andrásyho.

Bol to významný uhorský šľachtic a štátnik, ktorý sa narodil 8. marca 1823 v Trebišove (*maď. Tőketerebes; mesto bolo kedysi súčasťou Zemplínskej župy v historickom Uhorsku, dnes súčasť Slovenska*) ako tretí syn grófa Károlya Andrásyho a grófký Etelky Szapáry.

Kariéra Andrásyho sa začala roku 1845, kedy sa stal predsedom spoločnosti zaoberajúcej sa reguláciou rieky Tisy. Na prešporskom sneme v rokoch 1847-48 bol ako delegát Zemplínskej župy. V apríli roku 1848 sa stal županom Zemplínskej župy. Do politického života sa znovu zapojil v roku 1861, kedy sa stal delegátom snemu v meste Sátoraljaújhely. Roku 1865 ho zvolili za podpredsedu uhorského snemu. V roku 1867 sa stal Andrásy ministrom a prevzal i vládu na rezorte ministerstva obrany. 14. novembra 1871 sa vzdal svojej ministerskej funkcie a ešte v ten deň sa stal ministrom zahraničia rakúsko-uhorskej monarchie. Súčasne vykonával i funkciu ministra financií. Gróf Gyula Andrásy umrel vo veku 66 rokov, 18. februára 1890. Pochovaný je v Trebišove, v krásnom neogotickom mauzóleu, ktoré je jednou z najkrajších neogotických stavieb na Slovensku.

Pozvaná prednáška priblížila nie len tohto významného človeka, ale taktiež mnohé jeho snahy v prospech rozvoja Uhorska a neskôr rakúsko-uhorskej monarchie. Pozvaným prenášaťom bol PhDr. Ján Chovanec, PhD., historik a archeológ, zaoberajúci sa bádateľskou a výskumnou činnosťou historických lokalít nie len v okolí Trebišova. Práve jeho iniciatíva pri záchrane mauzólea Júliusa Andrásyho zaujala aj maďarskú vládu, ktorá sa rozhodla oceniť ho cenou Istvána Schönvisnera. Tú každoročne udeľuje maďarský minister kultúry na podnet Medzinárodnej spoločnosti na ochranu kultúrnych pamiatok počas konferencie archeológov a muzeológov. Na jednej z nich, za účasti 200 odborníkov z Európy, dostal Dr. Chovanec ocenenie ako jediný zo Slovenska.

Na pozvanej prednáške, ktorá sa konala v rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku 2017, boli predstavené i mnohé významné archeologické objavy, ktoré pozvaný hosť prezentoval v pútavých fotografických dokumentoch. Ich výnimočnosť spočívala v tom, že boli originálnym dielom hosťa – archeológa a doposiaľ neboli nikde publikované.

Súčasťou pulzu života na GTF sú – podobne, ako aj na iných fakultách PU – riešenia vedeckých projektov. Priblížená pozvaná prednáška bola takisto súčasťou vedeckého projektu VGAMR s názvom *Objavenie duchovného dedičstva a viery v slove i obraze*.

(Peter Tirpák)

Siedma aktivita:

»Duchovné dedičstvo kresťanstva v slove a obraze sakrálnych stavieb sveta«. Takto znela ďalšia z pozvaných prednášok na pôde GTF PU v Prešove, ktorá bola súčasťou riešenia projektu VGAMR 2017/KAE8 s názvom *Objavenie duchovného dedičstva a viery v slove i obraze*. Už samotný projekt naznačuje dôvod konania pozvanej prednášky, ktorej hosťom bol dňa 7. decembra 2017 Mgr. Anton Fogaš, PhD., pedagóg Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove.

Organizátorom prednášky bola Katedra aplikovanej edukológie GTF a impulzom pre tvorbu tohto podujatia bola návšteva sv. Jána Pavla II. v Prešove dňa 2. júla 1995, ktorý o. i. povedal tieto slová: „*Buďte hrdí na svoju pradávnú tradíciu, uchovajte si jednotu medzi sebou a chráňte ju pred každým zárodkom nesvornosti a rozdelenia. Vašou silou je duchovná jednota, ktorá sa prejavuje vo svornom konaní.*“ ...*Toto dedičstvo, ktoré vaši otcovia úzkostlivo a odvážne chránili, sa zveruje vám mladým. Znova objavte svoje korene! Sú to kresťanské korene, ktoré priniesli hodnoty a civilizáciu celej Európe.*“

Hlboká myšlienka, ktorá má svoju hodnotu a význam i dnes. Práve toto je povolaním neustálej práce v živote Cirkvi i inštitúcií, ktoré napomáhajú objavovať duchovné dedičstvo v rôznych podobách. Predmetný projekt sa vo svojej podstate dotýka – tak, ako to spomínal sv. Ján Pavol II. – duchovného dedičstva a mladých ľudí. Najmä oni sú v ohrození dechristianizácie. Tá berie a ničí to bohatstvo, ktoré hlboko vplývalo na duchovný i duševný rozvoj človeka už v minulosti.

Počas prednášky, ktorá bola realizovaná v rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku 2017, mali študenti v predmete *Náboženský turizmus* možnosť spoznávať slovom a autentickými fotografickými zábermi pozvaného host'a duchovné dedičstvo v krajinách sveta. Skúsenosti, ktoré boli prezentované pri tomto „objavovaní“, podnietili k diskusii a záverom obohacujúcim tak vedecký projekt, ako aj auditórium.

(Peter Tirpák)

Ôsma aktivita:

»O zmysel treba zápasiť«. V priestore prekladateľskej sály na PU v Prešove sa 14. decembra uskutočnila vedecká konferencia o logoterapii zameraná na hľadanie zmyslu života. V rámci zahraničného projektu sa ku GTF PU v Prešove organizačne pripojil Juhonemecký inštitút pre logoterapiu a existenciálnu analýzu z Mníchova-Fürstenfeldbrucku. Podujatie sa konalo v rámci Týždňa vedy a techniky na Slovensku. Pozvaní prednášatelia sa zamerali na filozofické i prakticko-pastoračné aspekty logoterapie V. E. Frankla.

Z rokovania konferencie vyplynulo, že reálna skúsenosť života ukazuje na labilitu moderného človeka voči základnému životnému zmyslu a na jeho manipulovateľnosť falošnými predstavami o živote, koncentrovanom na egoisticky motivované sebauspokojenie. Takáto koncentrácia nevytvára priestor na rozvinutie pravých ľudských hodnôt presahujúcich do transcendencie. Ako je známe, Franklov koncept človeka nutne počíta s presahujúcou (noologickou) dimenziou života.

Prítomných pozdravil Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, dekan GTF a Mag. Marco Kargl za zahraničného partnera. Tematicky zameraný program bol doplnený zaujímavou prednáškou z muzikoterapie, ktorú predniesol Dr. phil. Otto Zsok, doplnenou ukážkami spirituálnej hudby W. A. Mozarta a L. van Beethovena. Prednášatelia hľadali aj praktické využitie logoterapie v sociálnej práci a pri katechizácii mládeže. Prednáškový cyklus spestril premietaný dokument rakúskej televízie o živote V. Frankla a jeho principiálnych pohľadoch na život. Práve v tomto roku si pripomíname 20 rokov od jeho smrti.

Záverečná časť konferencie prebiehala v ten istý deň na TF KU v Košiciach a pozdravil ju aj Mons. doc. Marek Forgáč, pomocný košický biskup. Plodná vedecká výmena pohľadov priniesla konštatovanie, že pre vyrovnaný duševný život človeka je najpotrebnejšia láska. Na

druhej strane rýchle tempo súčasného života prináša so sebou aj zvýšený nárast psychických chorôb a nenaplnených životných cieľov. Z tohto pohľadu je logoterapia stále aktuálna a jej etablovanie v univerzitnom prostredí Slovenska prínosné. Z konferencie bol vydaný zborník v slovensko-nemeckej jazykovej mutácii.

(Michal Hospodár)

Spracoval dňa 20. decembra 2017

*prof. ThDr. Marek Petro, PhD.
prodekan pre vedeckú činnosť a vonkajšie vzťahy*